

Masarykova Univerzita

Pedagogická fakulta

Katedra výchovy ke zdraví

Sexualita a náboženství

Jana Homolková

UČO: 371681

14. 12. 2013

Úvod

V práci se budu zabývat sexualitou a s ní spojenými otázkami, na které budu hledat odpovědi v různých náboženstvích. Hlavními tématy jsou postoje jednotlivých náboženství k antikoncepci, umělému přerušení těhotenství a umělému oplodnění. Z náboženství jsou vybrány jako hlavní křesťanství (římsko-katolická církev), judaismus, islám, hinduismus a buddhismus. V dnešní moderní době se můžeme setkat s různými náboženstvími a každý učitel by o něm měl být informován, jelikož se jedná o součást našeho sociokulturního prostředí.

Křesťanství

Pohlavní styk je podle římskokatolické církve považován za dar pouze manželům. Má jim přinášet radost a potěšení. Církev netvrdí, že pohlavní styk je přípustný pouze za účelem plození, ale nesmím být bráněno vzniku nového života. V tomto ohledu patří římskokatolická církev k jednomu z nejvýraznějších odpůrců antikoncepce. Jedinou možností, kterou církev povoluje je metoda výpočtu plodných a neplodných dní. (srov. Šulová, 2011) Církev nahlíží na pohlavní styk jako na něco více než jen akt rozmnožování a zdroj slasti. Pohlavní styk má být určitým způsobem komunikace a vyjadřuje také to, co je obsaženo v manželské smlouvě: *"Já, ..., odevzdávám se tobě ... a přijímám tě za manželku/manžela. Slibuji, že ti zachovám lásku, úctu a věrnost, že tě nikdy neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti. K tomu ať mi pomáhá Bůh. Amen."* (Opatrný, 2013) Proto by se dalo říci, že pohlavní styk s použitím antikoncepce vyjadřuje „*přijímám tě kromě tvé plodnosti*“, což je v rozporu se slibem manželství. Pohlavní styk mimo manželství, onanie, homosexualita nebo některé sexuální polohy jsou římskokatolickou církví zakázány. Dochází při nich totiž ke zneužívání mužského semene. (srov. Šulová, 2011)

Církev vnímá plod v těle matky jako svébytné individuum s právem na život, proto se na něj vztahuje jedno z deseti přikázání „*Nezabiješ*“. Přerušení těhotenství se i v dnešní době trestá velice přísně a to okamžitým vyloučením z církve – exkomunikací (srov. Šulová, 2011). Což je jeden z nejtěžších trestů, který církev používá. Je-li osoba exkomunikována nesmí přijímat svátosti, aktivně se podílet na bohoslužbách nebo zastávat jakýkoliv církevní úřad.

Postoj římskokatolické církve k otázce asistované reprodukce je striktně negativní. Podle Jana Pavla II. je asistovaná reprodukce nepřijatelná hlavně z toho důvodu, že odděluje akt plození od manželského styku. Upozorňuje také na nadbytečnou produkci embryí, která jsou vytvořena pro pravděpodobnější oplodnění a mohou být následně využita pro výzkumné účely nebo zničena. Čímž je snížena hodnota embria jako lidského jedince na úroveň biologického materiálu. (srov. Šulová, 2011)

Judaismus

Židovské právo se k antikoncepci nestaví tak negativně jako křesťanství. Její užívání však musí být řádně odůvodněno. Je zakázáno mrhání a znehodnocování semene, tedy není povolena přerušovaná soulož, kondom nebo poševní diafragma. (srov. Šulová, 2011) Není také povolena kastrace. Jako antikoncepční metoda není doporučen výpočet plodných a neplodných dní, jelikož je v rozporu s příkazem naplňování manželských povinností. Dochází při ní k manželské odluce delší než předepisují náboženská pravidla. Obecně je v židovství antikoncepce povolena jen tehdy, jestliže by žena byla těhotenstvím psychicky nebo fyzicky ohrožena, nebo by mohlo dojít k ohrožení dříve narozených dětí. Doporučována je hormonální antikoncepce (srov. Šulová, 2011)

V židovství není interrupce striktně zakázána, avšak není ani bez výjimky povolena. V židovství má život matky přednost před životem plodu, ale jen do té doby než se při porodu objeví hlavička nebo větší část plodu, pak se nesmí upřednostnit život matky před životem plodu. (Šulová, 2011) Potrat je povolen pouze v případě, je-li ohrožen život matky. Interrupce je také přípustná pro ženy, které počaly při mimomanželském poměru, při znásilnění nebo pokud je vysoká pravděpodobnost, že se narodí postižené dítě, což by pro matku mohlo být velkým psychickým ohrožením. K tomu však ženy vždy potřebují získat osobní rabínské posouzení. (srov. Šulová, 2011)

Judaisté vnímají bezdětnost jako velkou zkoušku a osobní tragédii. A proto téma asistované reprodukce vyvolává velké diskuze. Jednou z velkých otázek je doba, kdy by mělo k oplodnění dojít. Židovské ženy by neměly podstoupit umělé oplodnění v době tzv. rituální nečistoty, což je doba nejen menstruace, ale i sedm dní poté, a jak víme v tuto dobu může nastat doba ovulace. Podle pravidel halachy však nesmí ženy v tuto dobu mít fyzický kontakt se svým mužem. Proto někteří rabíni umělé oplodnění zakazují, avšak najdou se i takoví kteří umělé oplodnění povolují. Další otázkou zůstává zákaz výronu semene mimo manželskou soulož. Zde se však většina rabínů shoduje, že pokud jde o výron semene mimo soulož, ale za účelem pozdějšího oplození, je přípustné zákon překročit. Přes všechny různé rozpory se dnes rabíni shodují, že pokud žena nemůže po několik let otěhotnět přirozenou cestou, lze využít k oplodnění manželovo sperma při umělém oplodnění. (srov. Šulová, 2011)

Islám

Na pohlavní styk je v islámu nahlíženo jako na přirozenou součást lidství, ale musí být správně usměrňována. Islám antikoncepci nezakazuje a dokonce ji doporučuje, a to hlavně v době po narození dítěte. Žena se má věnovat svému narozenému dítěti a plánovat další má až po dovršení druhého roku narozeného dítěte. (srov. Ujhelyiová, 2010) To se však vztahuje k dočasné antikoncepci, stálá antikoncepce není podporována. Trvalá antikoncepce je povolena jen v omezených případech, a to jestliže by těhotenství mohlo ohrozit život ženy, vyskytlo by se v rodině genetické onemocnění či poškození nebo by se narodilo tělesně eventuálně mentálně postižené dítě. Pohlavní styk je povolen pouze s vlastními ženami nebo otrokyněmi. (srov. Bellinger, 1998) Korán vyzdvihuje důležitost panenství, které je podmínkou pro vstup do manželství. Kdyby muž o svatební noci zjistil, že žena již není pannou, může ženu vrátit do otcova domu. Mimomanželský poměr je zakázán. Žena přistižena při cizoložství může být svým mužem vyhnána z domu a mohou být rozvedeni. (srov. Bellinger, 1998)

V Koránu nenajdeme žádný zákaz o přerušení těhotenství. Touto otázkou se zabývají čtyři islámské právní školy, které se ve svých názorech liší. První právní škola dovoluje potrat před 120. dnem, později v případech, že by matčino těhotenství ohrozilo život dříve narozeného dítěte. Druhá právní škola zásadně odmítá přerušení těhotenství, výjimku vydává pouze do 40. dne po početí. Pro třetí právní školu je interrupce povolena do 120. dne od početí. Ve čtvrté právní škole je interrupce akceptována do 40. dne od početí. (srov. Bellinger, 1998) Hlavní otázkou pro islám je, zda život plodu v děloze je lidským životem. Z islámského zákona vyplývá, že tomu tak je. Podle příslušníků islámu je plod nekompletní osobnost a má určitá práva. Výjimkou je pouze situace, kdy je po úplném vyvinutí plodu spolehlivým zdrojem potvrzeno, že pokračování těhotenství by ohrozilo život matky. Nebo je-li potvrzeno, že dítě by se narodilo fyzicky nebo mentálně postižené, je povolena možnost potratu.

Umělé oplodnění je v islámu povoleno jen tehdy, je-li sperma od manžela. Spermie jiného muže nesmí být použito, protože plození je povoleno pouze mezi lidmi, kteří podepsali manželskou smlouvu. Není povoleno použití ani vajíčka jiné ženy. Další otázkou je náhradní mateřství. To je v islámu absolutně zakázáno. (srov. Ujhelyiová, 2010)

Hinduismus

Hinduismus chápe pohlavní styk jako něco přirozeného a normálního. Pohlavní styk je však zakázán v době menstruace, při porodu nebo v šestinedělí, hinduisté říkají, že žena je v tuto dobu nečistá. Předmanželský nebo mimomanželský pohlavní styk je stejně jako v předchozích náboženstvích zakázán. Hinduisté nemají zakázány antikoncepční prostředky, avšak doporučuje se jim pohlavní zdrženlivost a mravnost. Potrat je v hinduismu přirovnáván k zabití svatého muže, je tedy nepřijatelný. Ženy které podstoupily interrupci jsou potrestány. Potrat je pokládán za hřích a může být důvodem rozvodu a ženy také může být vykázána ze své kasty. Jediná výjimka může nastat, je-li ohrožen život matky. (srov. Bellinger, 1998)

Mluvíme-li o hinduismu je dobré zmínit se také o knize lásky neboli Kámásútře. Tato učebnice milostného umění rozlišuje sedm druhů pohlavní lásky. Muže rozděluje do tří skupin podle velikosti penisu na zajíce, býka a hřebce. Ženy rozděluje podle velikosti vagíny na gazelu, klisnu a slonici. Největšího milostného prožitku dosahují hřebec s gazelou a nejméně zajíc se slonici. V Kámásútře jsou zobrazeny různé varianty poloh při souloži, vše se udává z hlediska muže. Jde tedy o styk jednoho muže s jednou až pěti ženami. (srov. Bellinger, 1998)

Dalším častým tématem spojeným s hinduismem je polygamie. Hinduisté i v dnešní době mohou mít podle indického zákona více žen, avšak jejich počet je omezen. Rozlišuje se to hlavně podle příslušnosti k jednotlivým kastám. Nejvýše stojící bráhman může mít čtyři ženy a nejnižší postavení, což je většina obyvatelstva, může mít ženu jen jednu. (srov. Bellinger, 1998)

Buddhismus

Pohlavní styk není v buddhismu chápán jako pohlavní akt, ale jako předávání energie. Buddhismus vnímá pohlavní styk zcela jednoduše. Podle buddhismu je tělo vzácný nástroj k dávání štěstí. Důležité je, aby radost spíše dávali druhým a nezaměřovali se na sebe. Avšak i zde platí určitá pravidla. Mužští i ženští členové buddhismu se mají vyhýbat nezákonnému pohlavnímu styku a mají se ho zříci i v některých dnech, např. při úplňku nebo novoluní. Pro mnichy a mnišky platí příkázání, které zakazuje pohlavní styk. (srov. Bellinger, 1998) Antikonceptci buddhisté nikterak nezakazují.

Buddhismu se na potrat dívá jako na násilné ukončení života. Z obecných pravidel víme, že Buddha chrání všechny formy života. Říká, že místo toho abychom bránili životu, máme jej darovat. Ze zkušeností vyplývá, že i zamilované páry se po interrupci rozcházejí. Buddhismus to vysvětluje vznikem negativní karmy, která má na pár příliš velký dopad. Proto rada buddhismu zní dát dítěti život, ale poté jej dát okamžitě k adopci. (srov. Nydahl, 2008)

K otázce umělého oplodnění se buddhismus staví otevřeně. Jestliže si pár přeje založit rodinu a nedaří se ženě otěhotnět přirozenou cestou, může využít metodu umělého oplodnění. (srov. Nydahl, 2008)

Závěr

V práci jsem se zabývala pohledem různých náboženství na otázky antikoncepce, interrupce a umělého oplodnění. Zajímavé je že většina náboženství se shoduje v tom, že pohlavní styk patří do života člověka až v době manželství. Římsko-katolická církev je největším odpůrcem antikoncepce, ale není jediná. I judaismu má přísná pravidla k jejímu používání. Islám v některých případech antikoncepci podporuje. Hinduismu a buddhismus se k této otázce příliš nevyjadřují a nechávají v tomto ohledu svým příslušníkům poměrně volnost.

V otázce interrupce jsou náboženství ve svých názorech skoro jednotní. Každý je formuluje jinak, ale jsou si podobné. Všechny umělé přerušování těhotenství odmítají, i když nejradikálněji se k ní staví římsko-katolická církev. V ostatních náboženstvích se dají najít určité výjimky, kdy žena může podstoupit interrupci.

Umělé oplodnění je poměrně nová metoda a proto se k ní některé náboženství ve své historii nevyjadřují. Římsko-katolická církev vydala několik encyklik, kde tuto metodu odmítá, protože je oddělen akt plození od pohlavního styku, a také z důvodu získávání spermií pomocí masturbace, která je zakázána. Dnešní rabíni umělé oplodnění povolují, ale za určitých podmínek. Předpokladem je, že žena není schopna otěhotnět přirozenou cestou po dobu několika let a k oplodnění se smí použít pouze sperma manžela. Podobný názor má i islám. Jen zde není zmínka o to, že by žena musela čekat delší dobu. Buddhismus se staví k umělému oplodnění otevřeně.

Všechny názory jednotlivých náboženství by měly být v dnešní moderní společnosti akceptovány a měly by být zohledněny ve výuce ve školách. Je důležité lidi neodsuzovat pro jejich víru.

Literatura

BELLINGER, Gerhard J. *Sexualita v náboženstvích světa*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1998, 390 s. ISBN 8020006427.

NYDAHL, Ole. *Buddha a láska: cesta ke šťastnému partnerství*. Brno: Bílý deštník, 2008, 223 s. ISBN 978-80-903821-2-1.

OPATRŇÝ, Aleš. *Obsah a výklad manželského slibu*. In: Vira.cz [online]. 14.12.2013. Dostupné z <<http://www.vira.cz/Texty/Knihovna/7-Obsah-a-vyklad-manzelskeho-slibu.html>>

ŠULOVÁ, Lenka, Tomáš FAIT a Petr WEISS. *Výchova k sexuálně reprodukčnímu zdraví*. Praha: Maxdorf, c2011, 439 s. ISBN 9788073452384.

UJHELYIOVÁ, Zuzana. *Ženy a jejich postavení v islámu*. In: IslamInfo [online]. 18.10.2010. 16.12.2013. Dostupné z <<http://www.islaminfo.estranky.cz/clanky/spolecnost/zeny-a-jejich-postaveni-v-islamu.html>>